

8. Кочетов А. И. Самовоспитание подростка : монография [Текст] / А. И. Кочетов; Средне – Уральское областное книжное издательство. – Свердловск, 1967. – 144 с.
9. Курганов С. Ю. Психологические проблемы ученого диалога / С. Ю. Курганов // Проблемы психологии. – 1988. – №2. – С. 87–96
10. Кучерявий О.Г. Професійне самовиховання у вищій школі : навч. посіб. – К. : Освіта України, 2010. – 200 с.
11. Ожегов С. И. Словарь русского языка / Сергей Иванович Ожегов. – М. : Изд-во "Советская энциклопедия", – 900 с.
12. Рибалко Л. С. Акмеологічні засади професійної самореалізації майбутнього вчителя : дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 / Людмила Сергіївна Рибалко. – Харків, 2008. – 457 с.
13. Советский энциклопедический словарь. – М. : "Советская Энциклопедия", 1979. – 1600 с.
14. Старченко Т. Я. Вища школа на шляху оновлення / Т. Я. Старченко, О. М. Стоян, О. І. Бобик. – Львів : Світ, 1998. – 128 с.
15. Черних О. В. Освіта як комунікативний процес / О. В. Черних – К. : ТОВ "ПоліграфКонсалтинг", 2004. – 39 с.

Анотація

У статті обґрунтовано умову формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей. У результаті узагальнення й синтезу науково-педагогічної інформації охарактеризовано самоосвіту студентів з питань формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей в професійній підготовці.

Ключові слова: загальнокультурна компетентність, самоосвіта студентів, майбутні вчителі гуманітарних спеціальностей, формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей.

Аннотация

В статье обосновано условие формирования общекультурной компетентности будущих учителей гуманитарных специальностей. В результате обобщения и синтеза научно-педагогической информации охарактеризованы некоторые признаки формирования общекультурной компетентности будущих учителей гуманитарных специальностей в профессиональной подготовке.

Ключевые слова: общекультурная компетентность, самообразование студентов, будущие учителя гуманитарных специальностей, формирование общекультурной компетентности будущих учителей гуманитарных специальностей.

Summary

The condition of forming of general cultural competence of future teachers of humanitarian specialties has been grounded. Some features of forming of general cultural competence of future teachers of humanitarian specialties have been characterized.

Key words: general cultural competence, self-education students, the condition of the formation of general cultural competence of future teachers of humanities.

УДК 811.11:378.147:004.738

О. В. Юдіна,

кандидат педагогічних наук, доцент
(Запорізький національний університет)

ФОРМУВАННЯ В СТУДЕНТІВ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ

Постановка проблеми. Реформування національної вищої освіти та євроінтеграційний процес зумовили підвищення її пріоритету в системі суспільних цінностей. Зміст освіти збагачується новими компетентностями та технологіями навчання, адекватними рівню суспільного знання. В

умовах розвитку інформаційного суспільства та модернізації системи вищої освіти спостерігається тенденція стрімкого зростання інтересу науковців до проблеми впровадження інформаційних технологій у навчальний процес. Технології програмованого навчання іноземних мов з використанням ресурсів мережі Інтернет широко запроваджуються в аудиторіях навчальних закладів, а також все більше застосовуються в позааудиторній навчальній діяльності. Вивчення дидактичного потенціалу ресурсів мережі Інтернет та розробка технологій навчання іноземних мов на засадах ефективності управління та організації навчального процесу є актуальною проблемою сьогодення.

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду використання різних технологій формування іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності переконує в необхідності забезпечення інтерактивності в процесі здійснення навчально-пізнавальної діяльності для комунікаційної взаємодії учасників навчального процесу, самоконтролю та самокорекції. Сприятливим середовищем для забезпечення ефективності реалізації освітніх технологій стає Інтернет та комп'ютерні технології, саме тому впровадженню інформаційних технологій у навчальний процес на сьогоднішній день приділяється велика увага.

Дослідження науковців комунікативних характеристик інформаційних засобів комунікації (В. Дронов, М. Євдокімова, С. Зенкіна, Т. Коваль, О. Панкратова, І. Розіна, В. Сафонова, Т. Lawrence, P. Wallece, M. Warschauer та ін.) та дидактичних властивостей інформаційно-комунікаційних технологій (Ю. Британ, Я. Дьячкова, С. Єсеніна, І. Корейба, Я. Крапчатова, Н. Майєр, Є. Полат, Ю. Романюк, П. Сисоєв, Я. Трепак, В. Черниш, С. Шевченко, M. Biechele, M. Glaboniat, G. Lewis, J. Roche та ін.) дозволяють констатувати, що завдяки своїм технічним характеристикам і дидактичним можливостям комп'ютерні та інформаційні технології є ефективними для використання з освітніми цілями. Вирішення завдань, які стоять перед сучасною освітою в умовах інформатизації суспільства, дослідники пов'язують з упровадженням сучасних педагогічних інноваційних технологій.

Проблема формування іншомовної комунікативної компетентності в різних видах мовленнєвої діяльності із застосуванням Інтернет-ресурсів порушується в працях вітчизняних і зарубіжних дослідників, у яких розглядаються різні аспекти впровадження інформаційних технологій у навчання іноземних мов. Шляхи реалізації засобів Інтернет-ресурсів для формування іншомовної комунікативної компетентності в читанні та аудіюванні висвітлені в працях Ю. Британ, І. Корейби, Я. Крапчатової, О. Нестеренко, Є. Полат, С. Радецької, Ю. Романюк та інших; у говорінні та письмі – О. Биконі, Я. Дьячкової, Є. Ленської, О. Огурцової, О. Середи, В. Свиридюк, І. Федорової та інших. Як зазначають автори, використання Інтернет-ресурсів у викладанні та вивченні іноземних мов впливає на якість навчального процесу, забезпечує досягнення цілей завдяки активному і креативному ставленню до процесу навчання, створює умови для автономії, співтворчості, міжкультурного і критичного навчання.

Цілеспрямоване та методично коректне використання сучасних освітніх технологій, вміння створювати атмосферу продуктивного пізнання сприяє ефективному формуванню відповідних компетентностей студентів та здатностей до саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації. Проте традиційна система іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах, де іноземна мова вивчається як необхідний складник майбутньої професійної діяльності, при всіх її незаперечних здобутках не повною мірою відповідає тим вимогам, які висуваються суспільством до сучасної української вищої школи.

Мета статті – обґрунтувати доцільність використання інформаційних технологій у навчальному процесі з іноземної мови для забезпечення його ефективності; у руслі сучасних тенденцій мовної освіти визначити дидактичні та методичні передумови формування в студентів іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності засобами Інтернет-ресурсів.

Використання інформаційних і комунікаційних технологій у викладанні та вивченні іноземних мов стало необхідністю та відзнакою сьогодення. Застосування в освітньому процесі інформаційно-довідкових ресурсів мережі Інтернет надає необмежені навчальні та автентичні довідково-інформаційні матеріали іноземною мовою, забезпечує додаткові можливості інтенсифікації та індивідуалізації навчального процесу, підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови як об'єкта пізнання.

Організація навчального процесу з іноземної мови та самостійної роботи студентів з використанням інформаційно-комунікативних технологій є новою парадигмою освітнього процесу. Сама природа Інтернету впливає на процес засвоєння іноземної мови, дозволяє бути плідним учасником міжкультурної комунікації [5]. Інтернет, по-перше, містить невичерпну кількість джерел для вивчення іноземної мови; по-друге, дає можливість спілкуватися цією мовою у віртуальному просторі (електронна пошта, чати, форуми, скайп, блог тощо).

Увага науковців до залучення Інтернет-ресурсів у викладання та вивчення іноземних мов зумовлена необхідністю мобілізації пізнавальних здібностей студентів, забезпечення їх автономії та створення умов для самонавчання, становлення активної суб'єктної позиції в навчальній діяльності. Суттєвими особливостями застосування Інтернет-ресурсів в організації навчального процесу з іноземної мови дослідники вважають їх функціональну ефективність, інтерактивність та широкі можливості комунікації [3; 4].

Привабливість застосування веб-ресурсів у вивченні іноземної мови зумовлена низкою чинників: 1) доступністю застосування за ціною – переважним чином вони безкоштовні; 2) великою кількістю різноманітних іншомовних матеріалів (друкованих, аудіо та відео); 3) можливістю усного та писемного спілкування. В умовах комунікативної спрямованості навчання іноземної мови участь в освітньому спілкуванні за допомогою інформаційних і комунікаційних технологій відіграє важливу роль.

Дотримуємося думки науковців щодо необхідності використання різних

сучасних технологій навчання з метою оволодіння іншомовної комунікативної професійно орієнтованої компетентності [4, с. 64], серед яких:

- інформаційно-освітні технології (інформаційно-пошукові системи, електронні засоби навчання, комп'ютерні навчальні програми, аудіовізуальні та мультимедійні навчальні матеріали тощо);

- Інтернет-орієнтовані технології навчального призначення (представлені в мережі Інтернет навчально-методичні комплекси, подкасти, відеофрагменти практичних занять, електронні наукові та навчально-методичні джерела іноземними мовами тощо).

Інформаційні освітні ресурси надають студентам можливість оволодіти новітньою фаховою інформацією через зарубіжні джерела, поглибити іншомовні знання та підготувати презентацію навчально-дослідного завдання. Звернення до різних видів енциклопедичних / довідкових електронних видань дає змогу здобувати актуальну фахову інформацію іноземною мовою на аудиторних заняттях і в позааудиторний час, реалізувати архівування, збереження, обмін та розповсюдження автентичної лінгвістичної та професійно орієнтованої інформації [2]. Не викликає сумніву той факт, що технічні засоби відкривають нові навчальні можливості для студентів, зокрема збільшення обсягу інформації, що пред'являється за одиницю часу; пришвидшення процесів її сприйняття, обробки та запам'ятовування; компенсацію відсутності природного іншомовного середовища, реалізацію принципів наочності, інтерактивності, зворотного зв'язку тощо [6].

Вивчення наукових доробок та власний педагогічний досвід у вищій школі дозволили систематизувати дидактичні та методичні передумови формування в студентів іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності засобами Інтернет-ресурсів, використання яких уможлиблює:

1) широкий діапазон доступних автентичних джерел фахової інформації та величезний вибір віртуальних освітніх послуг (словники, енциклопедії, пошукові системи, електронні платформи в системі дистанційного навчання, мультимедійні курси, сайти та сервіси для вивчення іноземних мов), інтерактивний характер значної кількості віртуальних освітніх послуг, що впливає на інтенсифікацію процесу вивчення іноземної мови;

2) створення природного середовища в умовах спільних мовних проєктів, обмін інформацією, ідеями, планами, застосування автентичних ситуацій діяльності, пов'язаних зі співпрацею, пошуком та передачею фахової інформації іноземною мовою, що сприяє підвищенню мотивації студентів та інтересу до іноземної мови як інструмента пізнання культури носіїв цієї мови;

3) застосування різних форм аудиторної й позааудиторної роботи: індивідуальної, парної, групової шляхом пошукової діяльності в мережі; аналізу здобутої фахової інформації із залученням саморефлексії студентів, що дозволяє організувати спільні дослідні роботи, оперативно обмінюватися інформацією та формувати комунікативні вміння;

4) створення сприятливого середовища для індивідуального

навчання, мультимедійність, розширення навчального простору, оперативне інформування та оновлення інформації, що сприяє ефективній організації інформаційного часу і простору, розвитку навчальної автономії, самоорганізації, самоконтролю та креативності;

5) забезпечення швидкого зворотного зв'язку та контролю успішності студентів, що дозволяє об'єктивно оцінювати навчальні досягнення студентів, розміщувати та виконувати он-лайн тести, миттєво отримувати оцінку і бачити свій прогрес у засвоєнні знань та розвитку комунікативних умінь.

На сьогоднішній день зарекомендували свою доцільність соціальні сервіси та служби в Інтернеті, які докорінним чином змінюють освітній процес, роблячи його більш особистісним і практико-зорієнтованим. Дослідники виділяють такі важливі характеристики сервісів Інтернет для освітніх цілей: персоналізація, співробітництво користувачів, мережева взаємодія, накопичення інформації і модифікація контенту [4, с. 42]. До таких сервісів, які з успіхом можна використовувати для вивчення іноземної мови, належать: *Blog, Social networking, Wiki, Bookmarks, Webquest, Podcast, Twitter, Skype, Google Docs, Google Maps, Second Life, You Tube, Conversational arenas*.

Зазначимо, що ситуація в заочній формі підготовці фахівців у вишах сьогодні покращується завдяки впровадженню в навчальний процес дистанційного навчання. Спеціальної уваги в розвитку дистанційного навчання заслуговує мережна технологія / або Інтернет-технологія, яка може охопити необмежену кількість користувачів незалежно від їхнього місця знаходження. У системі дистанційного навчання існують так звані "електронні платформи" для організації та запровадження електронного навчання. Надзвичайно актуальними у навчальних закладах є платформи з відкритим кодом доступу (поширюються безкоштовно), такі, як *ATutor, Dokeos, ILIAS, Moodle* [4, с. 58]. Доцільними системами керування навчанням є також *Acollab, Claroline, Colloquia, Ganessa, LAMS, Sakai* тощо. Завдяки цим системам в процесі вивчення іноземної мови студентами реалізується самоконтроль навчальних дій, індивідуальна комунікація, широке поєднання всіх можливих традиційних і комп'ютерних засобів навчання, що позитивно впливає на формування іншомовної професійно орієнтованої компетентності в позааудиторних умовах. Слід підкреслити, що зазначена як форма, так і система навчання виправдовує накреслені Болонським процесом шляхи в новій побудові освітніх програм.

Безсумнівно, вирішувати завдання, які стоять перед сучасною освітою, неможливо без упровадження сучасних освітніх технологій. Доведено, що комп'ютерні інформаційні технології є важливим засобом оптимізації навчальної діяльності студентів та інтенсифікації процесу навчання іноземної мови [1; 2]. Наголосимо, що впровадження засобів Інтернет-ресурсів у практику навчання іноземної мови має бути добре спланованим. Викладач має добирати матеріали заздалегідь відповідно до мети використання. Така необхідність пояснюється тим, що пошукові сервери пропонують занадто велику кількість посилань на Інтернет-сторінки в процесі пошуку необхідного матеріалу. За значної кількості

посилань спостерігатиметься брак часу для того, щоб переглянути всі Інтернет-сторінки протягом заняття й вибрати саме ту, що найбільше підходить для вирішення завдання.

Велику роль у навчальному процесі відіграє контроль з боку викладача та його підтримка комунікативного процесу. Тому для ефективного формування іншомовної комунікативної компетентності засобами Інтернет-ресурсів необхідно забезпечити студентам можливість отримувати регулярні консультації від викладача, обмінюватися інформацією, спілкуватися та виконувати через Інтернет спільні навчальні проекти з іншими студентами. Таким чином, організація навчання іноземної мови з використанням Інтернет-ресурсів може компенсувати недостатню кількість реальних аудиторних занять для розвитку іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності та стимулювати самостійну навчальну діяльність студентів.

Висновки. Отже, у руслі модернізації традиційної системи навчання використання віртуальних ресурсів та автентичних матеріалів мережі Інтернет сприяє ефективній організації навчального процесу з іноземної мови, дозволяє задовольнити особистісно значущі освітні та пізнавальні потреби кожного студента з різним рівнем навченості іноземної мови. Упровадження комп'ютерних технологій у навчання іноземних мов відкриває нові можливості забезпечення навчального процесу в оволодінні студентами іншомовною професійно орієнтованою комунікативною компетентністю.

Перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Перспективними для подальших пошуків інноваційних методів формування в студентів іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності з використанням Інтернет-ресурсів вбачаємо в розробці механізмів упровадження інформаційних технологій у практику навчання іноземних мов і культур в українській вищій школі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Електронні засоби навчання іноземних мов студентів: Досвід розробки й апробації: колективна монографія / Бігич О. Б., Волошинова М. М., Мацнева О. А. та ін. / Заг. і наук. ред. Бігич О. Б. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2012. – 160 с.
2. Інформаційно-комунікаційні технології у навчанні іноземних мов для професійного спілкування: колективна монографія / Коваль Т. І., Асоянц П. Г., Каменєва Т. М. та ін. / заг. ред. Коваль Т. І. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2012. – 280 с.
3. Коваль Т. І. Підготовка викладачів вищої школи: інформаційні технології у педагогічній діяльності: навч.-метод. посібник / Т. І. Коваль, С. О. Сисоєва, Л. П. Суценко. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2009. – 380 с.
4. Ніколаєва С. Ю. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майєр, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші [за ред. С. Ю. Ніколаєвої; техн. ред. І. Ф. Соболева]. – К.: Ленвіт, 2015. – 444 с.
5. Biechele M. Internet-Aufgaben. Deutsch als Fremdsprache / M. Biechele, D. Rösler, St. Ulrich, N. Würffel. – Stuttgart: Ernst Klett Sprachen, 2003. – 63 S.
6. Lawrence T. ICTs for Modern Educational and Instructional Advancement: New Approaches to Teaching / Lawrence T. – NY: Hershey, 2010. – 402 p.

Анотація

У статті розглядається проблема використання інформаційних технологій у навчальному процесі з іноземної мови в руслі сучасних тенденцій мовної освіти, визначаються дидактичні та методичні передумови формування в студентів іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності засобами Інтернет-ресурсів.

Ключові слова: іншомовна професійно орієнтована комунікативна компетентність, Інтернет-ресурси, комп'ютерні технології, інформаційно-комунікаційні технології.

Анотація

В статті розглядається проблема використання інформаційних технологій в учебному процесі по іноземному мові в руслі сучасних тенденцій мовної освіти, визначаються дидактичні та методичні передумови формування у студентів іноземномовної професійно орієнтованої комунікативної компетентності за допомогою Інтернет-ресурсів.

Ключевые слова: иноязычная профессионально ориентированная коммуникативная компетентность, Интернет-ресурсы, компьютерные технологии, информационно-коммуникационные технологии.

Summary

The article is concerned with the issue of information technologies application in the process of foreign-language teaching based on the modern trends of linguistic education, the didactical and methodological grounds are determined for building students' foreign language professionally-oriented communicative competence with Internet sources being used.

Key words: foreign language professionally-oriented communicative competence, Internet sources, computer technologies, information and communication technologies (ICT).

УДК 78.071.2:159.922:37

Т. І. Юник,
кандидат педагогічних наук, доцент
(Київський національний університет
культури і мистецтв)

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПОЕТАПНОГО ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ МАТЕРІАЛУ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ СТУДЕНТОМ-ПІАНІСТОМ

Постановка проблеми. Розробка й застосування інноваційних технологій підготовки студентів до професійної діяльності зумовлюється потребою цивілізації в забезпеченні реальної, а не декларованої пріоритетності освіти в контексті вимог ХХІ століття, а також європейським принциповим підходом до їх взаємодії із зовнішнім середовищем. Успішність сценічних виступів піаністів, окрім досконалої технічно-виконавської оснащеності, ґрунтується на високоякісному оволодінні матеріалом музичних творів.

Аналіз досліджень і публікацій. Упродовж ХІХ–ХХІ століть проблема запам'ятовування матеріалу музичних творів турбувала не одне покоління визначних діячів музичного мистецтва, зокрема Й. Гофман, Л. Маккіннон, С. Савшинський та інші, пов'язували її зі специфікою роботи різновидів музичної пам'яті (слухової, зорової, логічної та рухової); Л. Баренбойм, О. Гольденвейзер, В. Муцмахер та інші – з педагогічним управлінням процесом довільного та мимовільного оволодіння необхідною інформацією; Б. Асаф'єв, Л. Гінзбург, А. Маліновська та інші – з опорою на побудову мелодико-інтонаційних ліній у художньо-естетичних стилях музичних творів; Г. Коган, В. Муцмахер, Г. Нейгауз та інші – з наданням пріоритетного значення інтерпретаційному мисленню виконавців тощо.

Натомість, аналіз науково-методичної літератури з досліджуваної проблеми, а також вивчення сценічного досвіду студентів-піаністів